

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA

Opracowany przez Dział Dokumentacji i Informacji Naukowo-Technicznej
Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 6

Warszawa, 1965

Nr 2

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

35 524.33 : 524.37 IBL

Schmid P.: Vergleich von Vollkluppierung und Stichprobenaufnahme. **Porównanie pełnego klupowania i zdjęć z powierzchni próbných.** Schweiz. Z. Forstw., 1963, t. 114, nr 7, B5, s. 412—425, tab. 1, wyk. 7. — Porównywano dokładność rezultatów uzyskiwanych przy określaniu miąższości drzewostanów oraz ich przyrostu na podstawie pełnego pomiaru i pomiarów powierzchni próbných. Przyrost określano stosując klupowanie i wiercenia, podwójne klupowanie oraz podwójny pomiar na powierzchniach próbných. Uzyskane rezultaty przedstawiono graficznie według zapasu, przyrostu i frekwencji w klasach grubości. Stwierdzono występowanie znacznych różnic nie wykazujących tendencji kierunkowej, a łączenie drzewostanów o zbliżonym składzie gatunkowym i wieku w większe jednostki nie wyrównało tych różnic. Uznano, że najmniej pewne są rezultaty pełnego klupowania dotyczącego przyrostu pierśnicy. (Streszcz. franc.). (L. Z.).

36 541 IBL

Novotný V.: Bonitace lesnich školek podle dřevin. **Bonitowanie szkótek leśnych według gatunków.** Lesn. Čas., 1963, t. 9,

nr 8, B5, s. 677—694, fot. 1, wyk. 19, poz. bibl. 3. — Jakość siedliska można określać również wg jakości wyhodowanych siewek. Przeprowadzono pomiary grubości w szyjce korzeniowej, wysokości i długości systemu korzeniowego 2-letnich siewek sosny, jedlicy, jodły, modrzewia, świerka, buka i olszy czarnej, wysiewanych w różnie odległych rządach i wstęgach. Statystyczne opracowanie wyników wykazało, że długość korzenia nie może być wskaźnikiem bonitacji, a wysokość siewek jest bardzo zmienna. Bonitowanie można opierać na grubości siewek w szyjce i jej zależności od gęstości wysiewu. Dla wymienionych gatunków ustalono równania i opracowano wykresy umożliwiające bonitowanie siedliska w szkólkach na podstawie grubości siewek. (S. K.).

6 URZĄDZENIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINI- STRACJA I ORGANIZACJA GOSPODAR- STWA LEŚNEGO

37 612 IBL

Walter F.: Zur Bewertung der Waldvorräte der Staatlichen Forstwirtschaftsbetriebe und Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften für betriebsökonomische Zwecke. **W sprawie oceny zapasu drewna na pniu dla celów ekonomiki przedsiębiorstwa w państwowych gospo-**

darstwach leśnych i rolniczych spółdzielniach produkcyjnych. Soz. Forstwirtschaft., 1963, t. 13, nr 7, A4, s. 193—195. — Zaczodzą duże trudności obliczania wartości finansowej drzewostanów na pniu w warunkach NRD. Największa trudność wynika z długotrwałości okresu produkcji, który sprawia, że koszty wyhodowania drzewostanów znacznie odbiegają od kosztów ich reprodukcji oraz rozkładają się bardzo nierównomiernie w ciągu okresu produkcji. Podkreślono potrzebę określania wartości drzewostanów dla celów ogólnego planowania gospodarczego, alienacji gruntów, oceny szkód leśnych i rozliczeń w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych. Obliczenie wartości drzewostanów nie jest jednak przydatne dla ekonomiki obrębu jako przedsiębiorstwa ze względu na zbyt małą dokładność oceny. (L. Z.).

38

651.9

IBL

Butora A.: Výkonové ekonomické a fyziologické ukazovatele ručného a strojného odkornovania smrekového dreva. **Wydajnościowe, ekonomiczne i fizjologiczne wskaźniki ręcznego i mechanicznego korowania drewna świerkowego.** Lesn. Čas., 1963, t. 9, nr 7, B5, s. 603—620, fot. 1, tab. 10, wyk. 3, poz. bibl. 7. — Przez zastosowanie korowaczek mechanicznych wydajność pracy wzrasta o 460—780% (zależnie od wymiarów drewna) już przy najmniejszej szybkości noży rotacyjnych wynoszącej 5 m/min. Mechaniczne korowanie jest jednak ekonomiczne dopiero przy szybkości noży 10 m/min. Zmniejsza ono znacznie wysiłek robotnika, ale wymaga dobrej organizacji pracy i maksymalnego jej zmechanizowania. Na składowiskach rola jego znacznie wzrosła po zastosowaniu stałych korowaczek. (S. K.).

39

662.2 : 323.12

IBL

Ehrlich H.: Motorsägen-Vergütung nach dem Festmeter-Akkordlohn. **Koszt pracy piły motorowej określony na podstawie płacy roboczej.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 15/16, A4, s. 158—160, tab. 2, wyk. 3. — Piły motorowe bywają własnością gospodarstwa leśnego lub robotników. Opłata za zużycie pił byłaby łatwa, gdyby czas pracy piły pokrywał się z czasem pracy robotnika w lesie, jednakże zawsze jest on znacznie krótszy. Określanie pracy piły na podstawie masy wyrobionego przez drwali drewna jest dalekie od ścisłości ze względu na zróżnicowanie warunków pracy. Najwłaściwszym rozwiązaniem byłoby ułożenie tablic wg grubości i długości pozyskanego materiału, przy uwzględnieniu okoliczności utrudniających pracę piły. W braku takich tablic zaproponowano oparcie obliczania kosztów pracy piły na podstawie akordowych zarobków robotnika. (L. Z.).

40

681.4 — — 41

IBL

Chudik I.: K otázke zariadenosti lesného personálu kontrolami podľa ČSN v ochrane lesov na Slovensku. **W sprawie zużycia czasu personelu leśnego w Słowacji na kontrole przewidziane normami w zakresie ochrony lasu.** Lesn. Čas., 1963, t. 9, nr 7, B5, s. 621—634, mapa 1, poz. bibl. 29. — Badanie przeprowadzono w jednostce gospodarczej o pow. ok. 8250 ha. Pracownicy terenowi poświęcają 3—3,5% swojego czasu pracy na kontrolowanie stanu zdrowotnego lasu, natomiast wg odpowiednich norm państwowych powinni zużywać 5—10%. Stwierdzenie ścisłego związku między występowaniem szkodników a grupami typów lasów pozwala na rewizję norm z zakresu ochrony i ograniczenie zużycia czasu na kontrole do 5,5%, co wystarczy do wykrycia niebezpieczeństwa gradacji. Wszystkie związane z ochroną zajęcia zajmują personelowi terenowemu 20—30% czasu. (S. K.).

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

41 811.2 IBL

Chovanec D.: Príspevok k otázke vzniku a výskytu jadra v bukových žrdovinách. **Przyczynek do tworzenia się i występowania fałszywej twardzieli w żerdziowinach bukowych.** Lesn. Čas., 1963, t. 9, nr 6, B5, s. 588—590, fot. 2. — Według dotychczasowych badań fałszywa twardziel powstaje w 60—100-letnich bukach. Stwierdzono jednak, że może się ona wytwarzać już w okresie żerdziowiny i tyczkowiny jako następstwo poranienia strzały, np. przez mechaniczne odarcie lub spalowanie. Tak uszkodzone osobniki należy więc usuwać przy czyszczeniach i trzebieżach, dopóki rana jest jeszcze widoczna. Drzewka z fałszywą twardzielą mają zmniejszoną odporność na zginania i łatwo ulegają wiatrolomom i śniegolomom. (S. K.).

42 812 : 852 IBL

Sunley J. G.: Factors effecting timber quality. **Czynniki wywierające wpływ na jakość drewna.** Commonw. For. Rev., 1963, t. 42, nr 2, B5, s. 129—136, tab. 1, wyk. 2. — Rozpatrzono cechy drewna obniżające jego wartość użytkową oraz wpływ na te cechy zabiegów hodowlanych. Podkreślono ekonomiczne znaczenie właściwej sortymentacji drewna, która pozwala zużytkować drewno do właściwego celu. Stwierdzono, że szybkość przyrostu i związana z nią szerokość słoju rocznych nie ma większego znaczenia dla wytrzymałości drewna. Przy podwójnej liczbie słoju na tym samym odcinku promienia przekroju, wzrost wytrzymałości nie osiąga nawet 10%. Największe znaczenie dla jakości drewna wykazują: pełność strzały i liczba sęków. (L. Z.).

43 861.0 IBL

Aaron J. R.: The utilisation of small sized wood. **Użytkowanie drewna małowy-**

miarowego. Quart. J. For., 1963, t. 57, nr 1, B5, s. 43—46. — Podano wnioski Europejskiej Komisji Ekonomicznej FAO z konferencji w maju 1961 r., której celem było rozpatrzenie możliwości rozszerzenia rynków zbytu na drewno drobnowymiarowe (sortymenty pozyskiwane z wczesnych trzebieży) i obniżenie kosztów pozyskania. Stwierdzono, że rosnące zapotrzebowanie na surowiec w przemyśle celulozowo-papierniczym, które do 1970 r. będzie większe w Europie Zach. (bez Skandynawii i Austrii) o 10 mln. m³ drewna rocznie, powinno być zaspokojone drewnem małowymiarowym. Drogę do obniżenia kosztów jego pozyskania Komisja widzi w dalszej mechanizacji prac przy trzebieżach wczesnych. W toku obrad referowano i inne mniej znane, kierunki wykorzystania drewna małowymiarowego, a mianowicie: destylację rozkładową tego drewna prowadzoną w ZSRR, hydrolizę chrustu w francuskich zakładach drzewnych w Rheinau oraz wykorzystanie jako opału do centralnego ogrzewania w Finlandii. (E. R.).

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

44 907.2 IBL

Corboud H.: Tourisme et forêts. **Turystyka a las.** Schweiz. Z. Forstw., 1963, t. 114, nr 8, B5, s. 459—467, fot. 4. — Stosunkowo nowym zjawiskiem we współczesnych zamożniejszych społeczeństwach jest szybko zwiększające się nasilenie periodycznych migracji ludności, letnich, zimowych i cotygodniowych, z miasta na tereny rekreacyjne, przede wszystkim leśne. Konieczne są inwestycje które zabezpieczą gospodarkę leśną od ujemnych stron turystyki oraz takie które stanowiłyby udogodnienie dla publiczności. Do intensywnej turystyki należy dostosować sieć drogową i profilaktykę przeciwpożarową, następnie konieczne jest wyznaczenie miejsc na camping, a w terenach

górzystych wyznaczenie szlaków narciarskich. Należy przy tym uwzględnić dążenie małych grup turystów do izolacji od reszty publiczności. (L. Z.).

45

931

IBL

Tromp H.: Gemeinsames und Gegensätzliches in der Forst-und Holzwirtschaftspolitik. **Zbieżności i przeciwieństwa polityki leśnej i drzewnej.** Schweiz. Z. Forstw., 1963, t. 114, nr 5/6, B5, s. 285—298. — Ustawodawstwo w zakresie leśnictwa, będące wyrazem polityki leśnej, wykazuje czasem tendencje pozostające w sprzeczności z dążeniami przemysłu drzewnego, gdyż zmierza często do zahamowania zbyt silnego użytkowania lasów. Przy dalszym spojrzeniu w przyszłość przemysł drzewny jest jednak zainteresowany w trwałości dostaw surowca. Przy liberalnej gospodarce występują wyraźnie partykularne interesy każdej dziedziny, przy planowej zaś sprzeczności są łagodzone. Między leśnictwem a drzewnictwem nie zanikają one jednak całkowicie, gdyż leśnictwo spełnia również inne zadania poza produkcją surowca, drzewnego, czasami z uszczerbkiem dla tej produkcji. Przy pełnym zrozumieniu interesów ogólnospołecznych i te przeciwieństwa zanikają. Streszcz. franc. (L. Z.).

46

945.4

IBL

Roos L. W.: O niektórych woprosach lesnoj nauki. **O pewnych zagadnieniach nauki leśnej.** Lesn. Promyszl., 1963, t. 41, nr 1, A4, s. 6—8. — Omówiono zadania instytutów badawczych leśnictwa. Stwierdzono, że do niedawna uważano za podstawowe zadanie instytutu rozwiązywanie zagadnień związanych z bieżącymi potrzebami praktyki. Pogląd taki doprowadził do powstawania szeregu konstrukcji sprzętu mechanicznego bez dostatecznej podbudowy teoretycznej. Autor uważa, że obecnie instytuty powinny prowadzić prace badawcze, dające teoretyczne pod-

stawy do określenia elementów maszyn i organizacji pracy. Uwagi popiera szeregiem przykładów z prac radzieckich instytutów badawczych. Szereg uwag bardzo aktualnych w naszych warunkach. (K. C.).

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA, BIOLOGIA

47 114.351 — — 114.231 — — 114.261 IBL

Höhne H.: Untersuchungen über die Pufferkraft und das C/N-Verhältnis der Streu von Waldbodenpflanzen, Sträuchern und Bäumen. **Badania nad siłą buforowania i stosunkiem C/N w ściółce z roślin runa leśnego, krzewów i drzew.** Arch. Forstw., 1963 t. 12, nr 8, B5, s. 842—863, tab. 4, wyk. 9, poz. bibl. 12. — W ściółce złożonej z resztek 27 gatunków słodkich traw leśnych, 8 gatunków turzycowatych i sitów, 13 roślin zielnych lub krzewinek, 7 paproci, 21 gatunków drzew liściastych i 3 iglastych oznaczono stosunek C/N i siłę buforowania. Rośliny gleb eutroficznych o dużej zawartości popiołu mają mniejszy stosunek C/N i większą siłę buforowania niż rośliny uboższych gleb. Siła buforowania zależy głównie od zawartości w roślinach azotu i wapnia, Ściółka powstała z traw leśnych zawiera na ogół mniejsze rezerwy zasadowych składników buforujących niż wytworzona z zielnych roślin runa lub z liści drzew i krzewów. Ściółka iglasta ma również małą siłę buforowania, gdy jednak proces rozkładu substancji organicznej trwa bardzo długo, to może wzrosnąć zawartość azotu i siła buforowania. Przy dobrych warunkach rozkładu proces taki nie zachodzi, gdyż ściółka liściasta ulega całkowitej mineralizacji już w końcu tego samego roku, w którym liście opadły. (S.Ł.).

48

156.1

IBL

Bubenik A. B.: Die Lehre vom Geweih im Lichte der Geweih-trophik-Forschung.

Nauka o porożu w świetle badań nad trofika poroża. Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 7, A4, s. 146—148, fot. 3. — Jest to nowa dziedzina nauki zajmująca się całokształtem przebiegu sterującego przemianą materii w tkance poroża i jego budową. Stwierdzono, że pewne komórki znajdujące się przypuszczalnie w międzymózgu, „dozorują” zarówno przemianę materii w tkance poroża, jak również strukturę albo formę poroża, tzn. liczby odnóg i korony, umiejscowienie odnóg, wygięcie tyki. Komórki te nazwane zostały centrami troficznymi poroża, w skrócie ZGT. Chociaż są one identyczne dla każdej tyki, działają jednak zupełnie niezależnie. Centra te mają ściśle powiązanie z centrami troficznymi szkieletu i są im podporządkowane. Dzięki poznaniu tych centrów troficzych poroża można było wytłumaczyć wszystkie zjawiska związane z anormalnością poroża. (P.S.).

49 156.1 IBL

Gäbler H.: Die Bedeutung der Brucellose beim Wild. **Znaczenie brucelozy u zwierząt łownych.** Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 8, A4, s. 174—176, fot. 1, poz. bibl. 8. — Brucelozą jest schorzeniem zaraźliwym wywołanym przez laseczniki gatunku *Brucella*. Powoduje ona poronienia u samic, a niepłodność u samców. Zараżenie następuje przez wody płodowe i łożysko, jak również mleko, mocz i kał chorej sztuki. Ze zwierząt domowych ulegają tej chorobie bydło, świnie, owce i kozy; jest groźna również dla ludzi. U zwierzyny znaleziono zarazki tej choroby najpierw u bizonów w Ameryce; w Europie stwierdzono ją u jeleni, sarn, zajęcy i królików, jak również kozic. Ponieważ zwierzyna może być źródłem infekcji pastwisk dla bydła, należy koniecznie wszystkie sztuki padłe, u których znaleziono zmiany na częściach rodnych, przesyłać do instytutów weterynaryjnych do zbadania. (P.S.).

50 156.4 (430.2) IBL

Bahler E. I.: Standard für Wild und Wildgeflügel. **Normy dla zwierzyny i ptactwa łownego.** Unsere Jagd, 1963, t. 13, nr 7, A4, s. 145—146, fot. 1. — Od 1 kwietnia 1963 r. obowiązują w NRD normy dla zwierzyny i ptactwa łownego. Dzielą się one na następujące odcinki: Zasięg, pojęcia, oznaczenia, wymagania, klasy wieku, badania lekarskie, znakowanie, opakowanie i transport. Wyróżnione zostały trzy grupy obejmujące: zwierzynę raciczkową, drobną zwierzynę — ptactwo (z wyłączeniem tych, które nie mają znaczenia ekonomicznego, np. głąszce, cietrzewie, czaple itp.) i zwierzynę drobną — zające i dzikie króliki. Pierwsze dwie grupy podzielono na dwie klasy handlowe. Nowością jest wprowadzenie dla celów statystycznych u zwierzyny raciczkowej trzech klas wieku. (P.S.).

51 156,5 : 236.6 IBL

Biskupský V., Jerguš Š.: Ekonomické zhodnotenie škôd spôsobených zverou na lesných kultúrach. **Ekonomiczna ocena szkód powodowanych przez zwierzynę w uprawach leśnych.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 7, B5, s. 318—322, tab. 3. — Szkody od zwierzyny są główną przyczyną częściowej lub nawet całkowitej nieudatności wielu upraw i naturalnych odnowień. Badanie upraw w trzech odległych jednostkach i przebiegu odnowień w latach 1950—1960 pozwoliło na sformułowanie wzoru do obliczania szkód. Uwzględnia się przy tym nakłady na przeprowadzone odnawianie, poprawki i pielęgnowanie (na badanych powierzchniach kilkakrotne), straty na przyroście w ciągu danego okresu oraz koszt zabiegów ochronnych. (S.K.).

52 172.8 *Lophodermium* — — 443.2 IBL

Rack K.: Untersuchungen über die Kieferschütte. 3. Die Phänologie der Fruchtkörper und ihre epidemiologische Bedeutung. **Badania nad osutką sosnową.** 3. Fe-

nologia owocników i jej znaczenie epidemiologiczne. Z: Pflkrankh., 1963, t. 70, nr 7, B5, s. 385—398, tab. 1, wyk. 12. — Wyniki badań laboratoryjnych i terenowych wskazują, że największy wpływ na fenologię owocowania osutki sosnowej wywierają wahania temperatury na przestrzeni roku. Wzrost średnich temperatur dziennych od wiosny do pełni lata powoduje, że dojrzewanie apotecjów na igłach opadłych w miesiącach od III do VII koncentruje się w okresie ok. 3 tygodni, gdyż apotecja na igłach opadłych wcześniej, np. w IV, rozwijają się wolniej niż np. na igłach opadłych w VI. Zarodniki mają tym większą zdolność kiełkowania, im szybciej dojrzewały. Stosunki: „temperatura — czas rozwoju zarodników” i „czas rozwoju zarodników — zdolność kiełkowania” są mechanizmem, który powoduje w sierpniu skokowy wzrost potencjału infekcyjnego osutki. (S.Ł.).

53 176.1 *Populus* IBL

Fröhlich H. J., Baumeister G.: Methoden zur Identifizierung von *Leuce-Pappeln*. **Metody identyfikacji topoli z sekcji Leuce.** Forstarchiv, 1963, t. 34, nr 10, A4, s. 245—252, rys. 7, tab. 4, wyk. 4, poz. bibl. 4. — Metodę identyfikacji dla klonów należących do topól balsamicznych i czarnych opracowano w NRF już dawno, natomiast dla sekcji *Leuce*, obejmującej topole: *Populus alba*, *P. canescens* i *P. tremula*, była ona do tej pory nie ustalona. Badania zmierzające do jej opracowania oparto na obserwacji klonów, pochodzących z terenów przedwojennych Niemiec oraz ze Szwecji. Za podstawę przyjęto, podobnie jak przy topolach czarnych cechy morfologiczne pędów i liści przy uwzględnieniu zabarwienia i owłosienia. Charakterystyczne cechy morfologiczne przedstawiono na rysunkach oraz omówiono pokrótce cechy fenologiczne. fenologiczne. (L.Z.).

54 181.69 — 174.7 *Pinus* IBL

Erteld W.: Die Bedeutung der Spiegel-

rinde an der Kiefer. **Znaczenie kory lustrzanej u sosny.** Soz. Forstwirtschaft., 1963, t. 13, nr 11, A4, s. 331—335, rys. 1, tab. 2, wyk. 6. — Opis badań nad związkiem jaki zachodzi między wyglądem zewnętrznym kory u sosny a właściwościami technicznymi danego osobnika. Zauważono m.in., że tzw. kora lustrzana (srebrna) występuje najczęściej u ras pochodzących z terenów północno-wschodnich, należących dawniej do Niemiec, oraz z Krajów Bałtyckich. Jednakże szeręgi innych czynników odgrywa również pewną rolę, np. w drzewostanie korę taką obserwuje się częściej na cieńszych drzewach, a przy porównywaniu różnych drzewostanów — częściej w bardziej zwartych. Ogólnie stwierdzono, że kora ta świadczy o skłonności do wykształcania pełnej strzały, dającej surowiec bęzsęczny, drobnoślolisty, jednakże przyrost masy takiego drzewa jest powolny. (L.Z.).

2 HODOWLA LASU

55 231.1 — 11.84 IBL

Gaas A. A.: Mikroklimat i wyżywianie podrosta na wyrubkach. **Mikroklimat a przeżycie podrosta na zrębach.** Lesn. Choz., 1963, t. 16, nr 9, A4, s. 16—20, fot. 1, tab. 1, wyk. 2. — Badano zmiany mikroklimatu, temperaturę i wilgotność powietrza, gleby oraz ich wahania w różnych typach lasu i na zrębach. Prześledzono reakcję odsłoniętego podrosta, zmianę typu uiglenia, przyrost na wysokość i grubość. Stwierdzono, że podrost gatunków iglastych odznacza się różną zdolnością przeżycia. Na starszych zrębach wypad podrosta sosny, jodły, limby waha się w granicach 50—70%, świerka natomiast jest jeszcze większy. Przeżywają przede wszystkim drzewa młode, nie przekraczające wieku 15—20 lat i wysokości 0,5 m. Zmiana mikroklimatu po usunięciu drzewostanu wpływa nie tylko na przeżycie podrosta, ale i na dalszy jego przyrost. Przyrost wysokości

drzewek wysokości 1—1,5 m zostaje silnie zahamowany. Dlatego też na zrębach trzeba przede wszystkim chronić podrost nie wyższy niż 0,5 m (W.C.).

56 232.11 — — 174.7 *Pinus contorta* IBL

Meyer H.: Ertragskundliche Auswertung eines herkunftsicheren Anbauversuches mit *Pinus contorta* Douglas (*Pinus murrayana* Balf.) im mitteldeutschen Raum. **Ocena przyrostu *Pinus contorta* Douglas, (*Pinus murrayana* Balf.) pewnego pochodzenia w uprawie doświadczalnej w środkowych Niemczech.** Arch. Forstw., 1963, t. 12, nr 6, B5, s. 601—619, tab. 5, wyk. 6, poz. bibl. 15. — Uprawa sosny wydmowej *P. murrayana*, założona w r. 1930, nie wykazała spodziewanego szybkiego przyrostu w pierwszych 30 latach życia i zawiodła nadzieje jako gatunek mający w krótkim cyklu produkcyjnym dostarczać papierówki. Przyrost tej sosny okazał się mniejszy od przyrostu sosny pospolitej na takich samych siedliskach. Stwierdzenie powyższe odnosi się tylko do obszaru środkowych Niemiec i pochodzenia sosny wydmowej Sundre Alberta, *P. murrayana* dzięki pewnym zaletom hodowlanym (odporność na mrozy zimowe i spóźnione przymrozki, na suszę, na osutkę) zasługuje jednak na dalsze badania i ewentualne wprowadzanie tam, gdzie sosna pospolita zawodzi. (S.Ł.).

57 232.13 — — 176.1 *Fagus* IBL

Hoffmann J.: Möglichkeiten und Erfolgsaussichten in der Buchenzüchtung. **Możliwości i perspektywy hodowli buka.** Arch. Forstw., 1963, t. 12, nr 6, B5, s. 643—654, fot. 2, wyk. 3, poz. bibl. 10. — Buk pomimo pewnych trudności zbytu może zachować znaczenie jako gatunek uprawowy w lesie pod warunkiem poprawienia jakości jego drewna. Do tego nie wystarczą same zabiegi hodowlano-pielęgnacyjne, lecz trzeba zastosować hodowlę selekcyjną. Większość niemieckich drzewostanów bukowych, to naturalnie odnowione po-

pulacje, o dużej zmienności, stanowiące doskonały materiał do selekcji. Droga systematycznego badania proveniencji należy wyłowić najcenniejsze właściwości poszczególnych ras, które (wg dotychczasowych badań) mogą się różnić fenologią (rozwojem pączków liściowych i opadem liści), przyrostem i właściwościami jakościowymi. Przepuszczalnie można by uzyskać dobre wyniki także drogą selekcji w plantacjach nasiennych, chociaż z uwagi na przewagę naturalnego odnawiania buka będzie ona miała mniejsze znaczenie niż u innych gatunków drzew leśnych. (S.Ł.).

58 232.13 — — 174.7 *Larix intermedia* IBL

Wachter H.: *Larix intermedia* — ein bemerkenswerter Lärchenbastard. *Larix intermedia* — **obiecujący mieszaniec modrzewia.** Forstwiss. Cbl., 1963, t. 82, nr 5/6, B5, s. 146—162, fot. 7, rys. 2, wyk. 3, poz. bibl. 9. — Przebadano cechy morfologiczne kilku starych modrzewi w Boitzenburg-Uckermark. Modrzewie te, dla których proponuje się nazwę *L. intermedia*, podobne są pod względem przyrostu i wielkości szyszek do *L. decidua*, natomiast pod względem kory i niektórych cech szyszek wykazują duże pokrewieństwo z *L. laricina*. Przepuszcza się, że są one mieszańcami tych dwóch gatunków. Omówiono właściwości *L. intermedia* z punktu widzenia znaczenia dla leśnictwa. Badane modrzewie mają strzały nieco prostsze, korę cieńszą niż *L. decidua*, a przypuszczalnie także większą odporność na raka. Wymagania siedliskowe wymagają jeszcze badań (S.Ł.).

59 232.13 — — 176.1 *Populus* IBL

Rossmässler W.: Die Bedeutung der Pappel für die Forstwirtschaft und ihr Anbau im Walde. **Znaczenie topoli dla gospodarki leśnej i jej uprawa w lesie.** Forst u. Holzwirt, 1963, t. 18, nr 21, A4, s. 425—426. — Topole czarne wymagają gleb głębokich i przewiewnych oraz zasobnych

w substancje pokarmowe i wilgoć, i z tych powodów nie mogą być wprowadzane na wielką skalę do gospodarki leśnej. Można je jednak sadzić jako przedplon przy zalesianiu terenów pokopalnianych lub słabszych gruntów porolnych. Wielką przyszłość mają natomiast topole z sekcji *Leuce*, szczególnie osika i topola szara, do niedawna tępione jako chwasty. Ze względu na wymagania glebowe mogą one służyć jako trwała domieszka drzewostanów. Stosunkowo szerokie zastosowanie w leśnictwie znajdują prawdopodobnie również topole obcego pochodzenia, np. z sekcji *Tacamahaca*. (L.Z.).

60 232,13 — — 176.1 *Populus* IBL

Vaupel E.: Vermehrung von Pappel der Sektion *Leuce*. **Rozmnażanie topoli sekcji *Leuce***. Forst. u. Holzwirt., 1963, t. 18, nr 20, A4, s. 412—414. — Spośród topól należących do sekcji *Leuce* mają znaczenie gospodarcze przede wszystkim dwa gatunki; topola szara i osika, ze względu na długość włókien w ich drewnie. Drewno to wykazuje dużą wytrzymałość na zgniatanie i rozciąganie oraz wysoką wartość dla przerobu. Topola biała ma mniejsze znaczenie gospodarcze, może jednak służyć jako materiał wyjściowy przy hodowli selekcyjnej. Podano wskazówki dotyczące hybrydyzacji, przechowywania nasion, rozmnażania wegetatywnego topól sekcji *Leuce* oraz identyfikacji poszczególnych klonów. Pyłek topoli może być przechowywany 2 do 3 lat w temperaturze -10° do -20° C. (L.Z.).

61 232.312.2 IBL

Machaniček J.: Laboratorni elektrická sušárna a luštirna šišek a šištie lesnich dřevin. **Laboratoryjna elektryczna suszarnia i wyluszcarnia nasion drzew leśnych**. Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 7, B5, s. 305—308, ryc. 2, fot. 3, — Aby stacja oceny nasion w Eherskem Hradisku mogła nadażyć z badaniem szyszek dla potrzeb gospodarstwa leśnego, wyposażono ją w ze-

spół urządzeń, który obejmuje 2 pionowe suszarnie szyszek z automatyczną regulacją temperatury i wilgotności powietrza, 3 mniejsze szafy suszarnicze również z automatyczną regulacją temperatury, 2 małe szafy z bębniami do wytrząsania nasion sosny i świerka, obijacz do łuszczenia szyszek modrzewia oraz pionowy separator Witeka do oczyszczania nasion. W ciągu miesiąca stacja bada ok. 900 próbek szyszek przy jednozmianowej pracy, a przy 2-zmianowej nawet do 2000 próbek, (S. K.)

62 232.322.44 IBL

Bouček B.: Vice organických látek do lesnich školek. **Więcej substancji organicznych do szkólek leśnych**. Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 8, B5, s. 356—359. — Udział próchnicy w glebie szkółek powinien stale wynosić 5—6%. Dostarcza się jej przez zielone nawożenie lub kompostowanie. Obiecujące wyniki daje tzw. kompostowanie powierzchniowe. Zgromadzone latem liście i próchnicę pozostawia się na rok pod drzewostanem w małych stosach o objętości ok. 1 m³. Wczesną jesienią pokrywa się tym materiałem powierzchnię kwater warstwą o grubości ok. 5 cm i przyoruje się. Wiosną powierzchnię taką tylko się bronuje. Rozkład przyoranych liści i uwalnianie substancji pokarmowych są najintensywniejsze w maju i czerwcu, czyli w okresie najsilniejszego wzrostu siewek. (S. K.).

63 232.324.3 — — 174.7 *Picea* IBL

Kupča A.: Školkováni smrku na podzim. **Szkółkowanie świerka jesienią**. Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 9, B5, s. 427. — W leśnictwie Karlovice na podgórzu sudeckim prowadzi się szkółkowanie takie już od 1958 r. Warunkiem uzyskania dobrych wyników jest wykonanie tej czynności w okresie 20. VIII—20. IX. W razie suszy stosuje się polewanie. Przykrycie gleby na zimę ok. 4 cm grubości warstwą torfu z dodatkiem wapnia zapobie-

ga wysadzeniu sadzonek przez mróz, a wiosną przeciwdziała kiełkowaniu chwastów. Jednocześnie torf nawozi glebę. Szkółkowane jesienią sadzonki rozwijają się znacznie lepiej niż szkółkowane wiosną. Bardzo ważną korzyścią jest poza tym uzyskanie czasu na inne wiosenne prace w szkółce. (S.K.).

64 232.325.23 IBL

Novotný V.: Plamenomety na propan-butan pro lesni hospodářstvi. **Miotacze płomieni na propan-butan dla gospodarstwa leśnego.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 7, B5, s. 329—330, fot. 1. — W CSRS przekazano praktyce pierwszą serię udoskonalonych miotaczy płomieni z wentylem redukującym ciśnienie gazu z 8 atmosfer w butli do 0,3—1,5 atmosfery. Dane techniczne miotacza: ciężar 4,4 kg, ciężar butli 13 kg, ciężar gazu w butli 10 kg, wydajność palnika 0,5—0,86 kg/godz, ciśnienie robocze gazu 0,3—1,5 kg/cm³, długość przymontowanego węża 2 m. W czasie pracy miotacz musi spoczywać na małym wózku dwukołowym o rozstawie kółek dostosowanym do szerokości ścieżek. Miotacz przeznaczony jest do niszczenia chwastów na grządkach (w 3 tygodniu po wysiewie nasion), ścieżkach i przyzmach kompostowych. (S.K.).

65 232.337 — — 307 IBL

Diether-Dostal F.: Maschineneinsatz im Forstbetrieb. Maschinen im Pflanzgartenbetrieb. **Stosowanie maszyn w leśnictwie. Maszyny w szkółkach.** Forsttechn. Inform., 1963, nr 4/5, A4, s. 31—44, fot. 16, poz. bibl. 28. — Mechanizacja w szkółkach obejmuje uprawę gleby, siew, pielęgnowanie siewek i sadzonek szkółkowanych, podcinanie i wyjmowanie sadzonek oraz zabiegi ochronne i transport. Stopień mechanizacji zależy od rozmiarów szkółki. Omówiono sprzęt do wykonywania wymienionych czynności przy uwzględnianiu rozmiarów szkółki; najwięcej uwagi poświęcono szkółkom o po-

wierzchni 0,8 do 2 ha. Szkółki o powierzchni 0,5 do 0,8 ha utrudniają mechanizację, a w szkółkach mniejszych niż 0,5 ha mechanizacja nie opłaca się przy obecnie produkowanym sprzęcie. (L.Z.).

66 232.411.4 IBL

Attikow M. A.: Kalibrowoczno-obrieznoj stanok dla nariezki topolewych czerienkow. **Urządzenie do wymiarowego cięcia zrzesów topolowych.** Lesn. Choz., 1963 t. 16, nr 9, A4, s. 55—57, rys. 1. — Używane dotychczas narzędzia do cięcia zrzesów nie zapewniają dobrej jakości cięcia, praca nimi wymaga dużego wysiłku fizycznego. Skonstruowano specjalny stół do cięcia zrzesów, przy którym nóż poruszany jest za pomocą nożnego pedału lub silnika elektrycznego. Długość zrzesów może być regulowana od 20 do 75 cm, a grubość kontrolowana w granicach 6—20 mm. Może być także regulowany kąt cięcia. Zrzesy są mechanicznie liczone i zbierane w pojemniku po 20, 50 lub 100 sztuk. W ciągu 7 godzin 1 robotnik może wyciąć 7 tys. zrzesów. Urządzenie zostało już wypróbowane w warunkach gospodarczych. (W.C.).

67 232.412.3 IBL

Novotný V.: Výsledky zkoušek se skladováním sazenic v polyetylenu v roce 1962—1963. **Wyniki prób z przechowywaniem sadzonek w folii polietylenowej w r. 1962/63.** Lesn. Práce, 1963, t. 42, nr 9, B5, s. 396—398, fot. 1. — Doświadczenie było kontynuacją przeprowadzonych zimą 1960/61 i 1961/62 i potwierdziło ich wyniki. Przechowywano sadzonki świerka, sosny, modrzewia, jodły pospolitej i olbrzymiej oraz jedlicy w różnym wieku. Torebki z sadzonkami składano w szopach szkółkarskich lub piwnicach. Uzyskano bardzo dobre wyniki przechowywania szczególnie jeśli chodzi o świerk i modrzew. Sadzonki egzotów lepiej jest przetrzymać w piwnicy o temperaturze bliskiej 0°, natomiast sadzonki rodzimych

iglastych należy przechowywać w szopakach i do piwnicy przenosić dopiero na wiosnę w razie potrzeby przedłużenia okresu ich spoczynku. (S.K.).

68 232.43 — 176.1 *Fagus* IBL

Krahl-Urban J.: Untersuchungen über Verbandsweiten bei Buchenpflanzungen. **Badania nad więzłą sadzenia buka.** Forstarchiv, 1963, t. 34, nr 6, A4, s. 157—164 fot. 4, wykr. 6, poz. bibl. 14. — Badania przeprowadzono w litych drzewostanach bukowych, w wieku 24 do 57 lat, w celu ustalenia najwłaściwszej więzły sadzenia buka. Stwierdzono, że drzewostany bukowe powstałe z sadzenia nie ustępują drzewostanom samosiewnym lub powstałym z siewu. Ten sposób odnowienia pozwala osiągnąć znaczne oszczędności przy pielęgnowaniu młodników, gdyż odpowiednia więzła zmniejsza nakład pracy na pielęgnowanie. Wybór więzły zależy od warunków siedliskowych oraz od wieku i jakości sadzonek, jednak można stwierdzić, że zazwyczaj stosowana więzła była zbyt mała. Zalecono więzłą 1,0 × 1,0 m lub 1,3 do 1,5 × 0,6 do 0,8. (L.Z.).

69 IBL
233 — 176.1 *Alnus incana* : 114.449.8

Krapfenbauer A.: Erfolgreiche Haldenanforstung mit Grauerle als dienende Baumart. **Skuteczne zalesianie hałd olchą szarą jako gatunkiem pionierskim.** Allg. Forstztg., 1963, t. 74, nr 19/20, A4, s. 217—220, fot. 3, tab. 5, poz. bibl. 6. — Stwierdzono dodatni wpływ zastosowania olchy szarej jako gatunku pionierskiego przy zalesianiu hałd z materiałów skalnych wydobywanych z kopalni gipsu w strefie lasów bukowych Austrii. Hałdy te ulegały łatwo erozji, konieczny więc

był pośpiech w zalesianiu. Szczególnie korzystny był wpływ olchy na tworzenie się gleby. Pod okapem olchy wprowadzono inne gatunki, takie jak świerk, jodłę, buk, modrzew i jawor. Scharakteryzowano skład gatunkowy szaty roślinnej zalesionych hałd, stwierdzając, że wytworzona gleba nie ustępowała pod względem żyzności innym glebom leśnym. (L.Z.).

Autorzy analiz:

K. C. — doc. mgr K. Czereyski
L. Z. — mgr inż. L. Zieliński
P. S. — dr inż. P. Sumiński
S. K. — mgr inż. S. Kocięcki
S. Ł. — mgr inż. S. Łukomski
W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
W. C. — mgr inż. W. Chmielewski

Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CIINTE, Warszawa, Al. Niepodległości 188) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowotechniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Dział Dokumentacji i Informacji Naukowo-Technicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa, Branżowy Ośrodek Informacji, oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów, fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.